

Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet

Oulun kaupunki

kh 3.2.2014

kv 17.2.2014

Sisällys

1.	YLEISTÄ	2
1.1.	Lähtökohdat varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteille	2
1.2.	Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet kaaviona	2
2.	VARAINHANKINTA	3
2.1.	Yleiset periaatteet	3
2.2.	Varainhankinnassa käytettävät vaihtoehdot.....	3
2.3.	Laina-aikojen tavoitejakauma	4
2.4.	Varainhankinnan riskit ja niiltä suojautuminen.....	4
2.5.	Suojaamisen periaatteet taloussykleissä.....	5
2.6.	Varainhankinnan ja suojausten raportointi.....	6
3.	SIJOITUSTOIMINTA.....	7
3.1.	Lähtökohdat.....	7
3.1.1.	Kassavarojen määritelmä ja tavoitemäärä	7
3.1.2.	Konsernitilivarojen hallinnoinnin periaatteet	7
3.2.	Sijoitustoiminnan periaatteet.....	8
3.2.1.	Määritelmä ja tavoite	8
3.2.2.	Omaisuuslajijakauma ja vaihteluvälit	9
3.2.3.	Sijoitusinstrumentit omaisuuslajeittain:	9
3.2.4.	Varainhoidon periaatteet	10
3.3.	Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta	11
3.4.	Sijoitustoiminnan seuranta ja raportointi	13
3.5.	Vastuut ja valtuudet	13
3.6.	Sijoitusperiaatteiden päivitys	13
4.	VARAINHANKINNAN JA SIJOITUSTOIMINNAN EETTISET PERIAATTEET.....	14

1. YLEISTÄ

1.1. Lähtökohdat varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteille

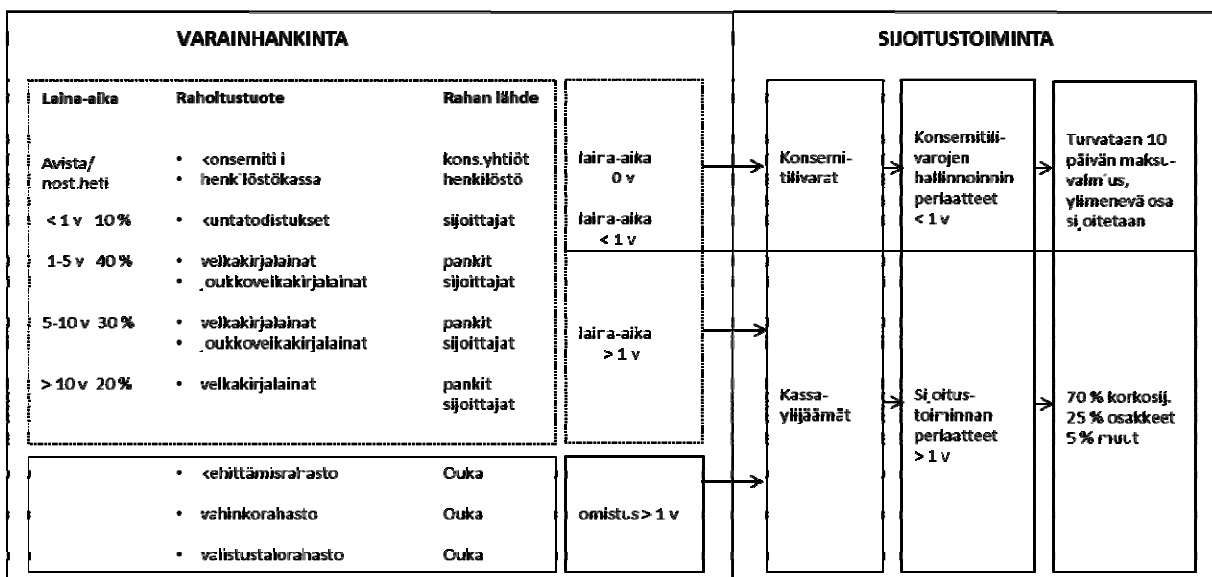
Valtuuston tehtäviin lisättiin kuntalain muutoksella (81/02, 13 §) sijoitustoiminnan perusteista päättäminen. Lain perusteluissa sijoitustoiminta jaetaan kunnan toimialaan liittyvään sijoittamiseen ja kassavarojen sijoittamiseen. Kuntalain säännöksen tarkoituksena on korostaa valtuuston roolia kunnan sijoitustoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Valtuuston on otettava kantaa kassavarojen sijoittamisen perusteisiin, ei vain toimivallan siirtoon.

Toimialasijoituksia ovat oman ja vieraan pääomanehtoiset sijoitukset yhteisöihin, jotka hoitavat kunnan tehtäviä tai joiden toiminnan tarkoituksena on tukea kunnan tehtäviin liittyviä päämääriä. Toimialasijoittamisen periaatteet on linjattu valtuuston hyväksymässä Oulun kaupungin omistajapoliittiset linjaukset asiakirjassa (kv. 17.6.2013 § 98).

Kassavarojen sijoittamisella tarkoitetaan kassaylijäämiä, joita ei ole sidottu maksuliikenteen ylläpitoon. Kassavarojen sijoittaminen hoidetaan sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti mahdollisimman tuottavasti ja eettisesti kokonaisriskit huomioiden. Kassavarojen sijoittamisen tavoitteena on maksuvalmiuden turvaaminen.

1.2. Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet kaaviona

Kaaviossa kuvataan varainhankinnan periaatteet laina-ajan ja rahoitustuotteen sekä rahan lähteen mukaan. Lisäksi kaaviossa kuvataan kassavaroihin sisältyvät rahastovarat. Sijoitustoiminnan periaatteissa kuvataan lyhytaikainen kassavarojen sijoittaminen (konsernitili) ja varsinaisen sijoitustoiminnan periaatteet, jotka on jaettu korko ja osakesijoituksiin.

2. VARAINHANKINTA

2.1. Yleiset periaatteet

Oulun kaupungin hallintosäännön (25 §, voimassa 1.1.2013 alkaen) mukaan:

- Kaupunginvaltuusto päättää rahoitukseen ja sijoitustoimintaan liittyvistä periaatteista.
- Kaupunginvaltuusto myöntää vuosittain, talousarviosta päättäessään, valtuudet lainojen nostamiseen ja antolainojen myöntämiseen.
- Liikelaitokset lainaavat tarvitsemansa rahoituksen ainoastaan peruskunnalta.
- Kaupunginhallitus päättää muista rahoitukseen liittyvistä asioista, joista on tarkemmin taloudenhoitoa koskevissa määräyksissä ja ohjeissa.
- Kaupunginhallitus voi siirtää sijoitustoimintaa koskevaa toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille.

Oulun kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupunginjohtajan hankkimaan ulkoista rahoitusta talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Muita varainhankinnan periaatteita:

- Oulun kaupunki hankkii rahoituksen peruskunnalle ja liikelaitoksille.
- Tytäryhteisöt hankkivat pitkäaikaisen rahoituksensa ensisijaisesti rahoittajilta.
- Tytäryhteisöt voivat hankkia lyhytaikaista rahoitusta konsernitilin limiittiä hyödyntämällä.
- Kaupungin rahoitus hoidetaan pääsääntöisesti euromääräisenä, valuuttalainaa voi olla korkeintaan 10 % kokonaislainamäärästä.
- Varainhankinnan tavoitteena on turvata Oulun kaupungin maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa.

Maksuvalmiuden turvaaminen edellyttää kustannustehokasta riskien hallintaa. Riskien hallintaa käsitellään tarkemmin kappaleessa 2.4.

2.2. Varainhankinnassa käytettävät vaihtoehdot

Varainhankinta jaetaan alla olevan erittelyn mukaisesti lyhytaikaiseen (alle 1 v) ja pitkäaikaiseen rahoitukseen (yli 1 v). Lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta tasapainottamalla turvataan kassan riittävyys muuttuvissa olosuhteissa. Pitkällä rahoituksella pienennetään erityisesti jälleenrahoitusriskiä – riskeistä tarkemmin kappaleessa 2.4.

Lyhytaikainen rahoitus

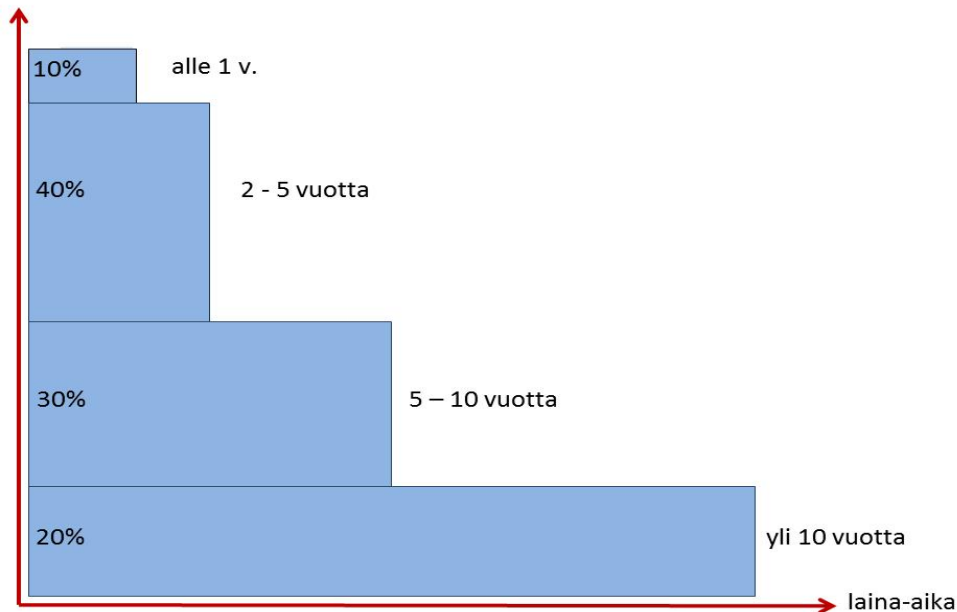
- luottolimitit
- kuntatodistukset
- konsernitili
- henkilöstökassa

Pitkäaikainen rahoitus

- velkakirjalainat
- joukkovelkakirjalainat
- Schuldschein-rahoitus
- leasing-rahoitus

2.3. Laina-aikojen tavoitejakauma

Laina-aikojen tavoitejakaumakaaviossa esitetään lainasalkun eri laina-aikojen prosenttiosuudet. Esimerkiksi alle yhden vuoden aikana erääntyviä lainoja olisi 10 % ja 2-5 vuoden aikana erääntyviä lainoja 40 %. Kyseiset tavoitelaina-ajat eivät ole ehdottomia, mutta poikkeamista perusteluineen on informoitava kaupunginhallitusta kaksi kertaa vuodessa.

Tavoiteltu laina-aika mahdollistaa vakaan ja pitkän rahoituskannan sekä turvaa rahoituksen yli suhdannesykliin. Tavoiteltu keskimääräinen laina-aika on 6-12 vuotta, näin uudelleen rahoitettava määrä on hallittavissa myös huonoissa markkinatilanteissa.

2.4. Varainhankinnan riskit ja niiltä suojautuminen

Varainhankinnan riskit:

Varainhankinnan riskit ovat rahan hintaan liittyviä (hintariski), markkinoiden ja lainsäädännön muutosten aiheuttamia rahan saatavuuteen liittyviä (saatavuusriski) ja erääntyvien lainojen uudelleen rahoittamiseen liittyviä (jälleenrahoitusriski).

Rahoitukseen liittyviltä riskeiltä pyritään suojautumaan hajauttamalla rahoitusta mm. laina-ajan pituuden, lyhennystavan, rahoituslähteen ja korkoperusteen mukaan. Luottokelpoisuudella on myös merkitystä varainhankinnan riskeiltä suojautumisessa.

Hintariski muodostuu tukkurahan hinnasta (esim. euriborkorko) ja riskilisästä (lainan marginaali). Rahan kokonaishintaan vaikuttaa merkittävästi yleinen taloudellinen tilanne.

Saatavuusriski muodostuu talous- ja markkinatilanteen aiheuttamista rahan saatavuusvaihteluista. Huonossa markkinatilanteessa saatavuus vaikeutuu, jolla on vaikutusta toteutuvaan laina-aikajakaumaan.

Jälleenaohitusriski liittyy erääntyvään rahoitukseen, joka on rahoitettava vieraalla pääomalla edelleen. Jälleenaohitusriski sisältää edellä mainitut hinta- ja saatavuusriskit. Jälleenaohitusriski realisoituu esimerkiksi tilanteissa, joissa investoinnin kesto on pidempi kuin laina-aika. Lyhyt rahoitus on edullisempaa kuin pitkä, mutta sisältää suuremman jälleenaohitusriskin.

Riskien hallintakeinot:

Hintariskiä hallitaan laina-aikajakaumalla ja suojauksilla. Laina-aikajakaumalla tavoitellaan lainojen tasaista erääntymistä, jolloin myös jälleenaohitusriski pienenee.

Suojauksilla voidaan hallita tai poistaa esimerkiksi korkojen nousun haitallisia vaikutuksia. Vaihtuvakorkoinen laina voidaan suojaussopimuksella muuttaa esimerkiksi kiinteäkorkoiseksi, jolloin korkokustannusten ennakoitavuus paranee. Suojaussopimus on erillinen sopimus, jolla suojataan yksi tai useampi laina. Koska suojaamisesta aiheutuu kustannuksia, toteutetaan suojaukset kustannustehokkaalla suhdannesyklit huomioivalla tavalla.

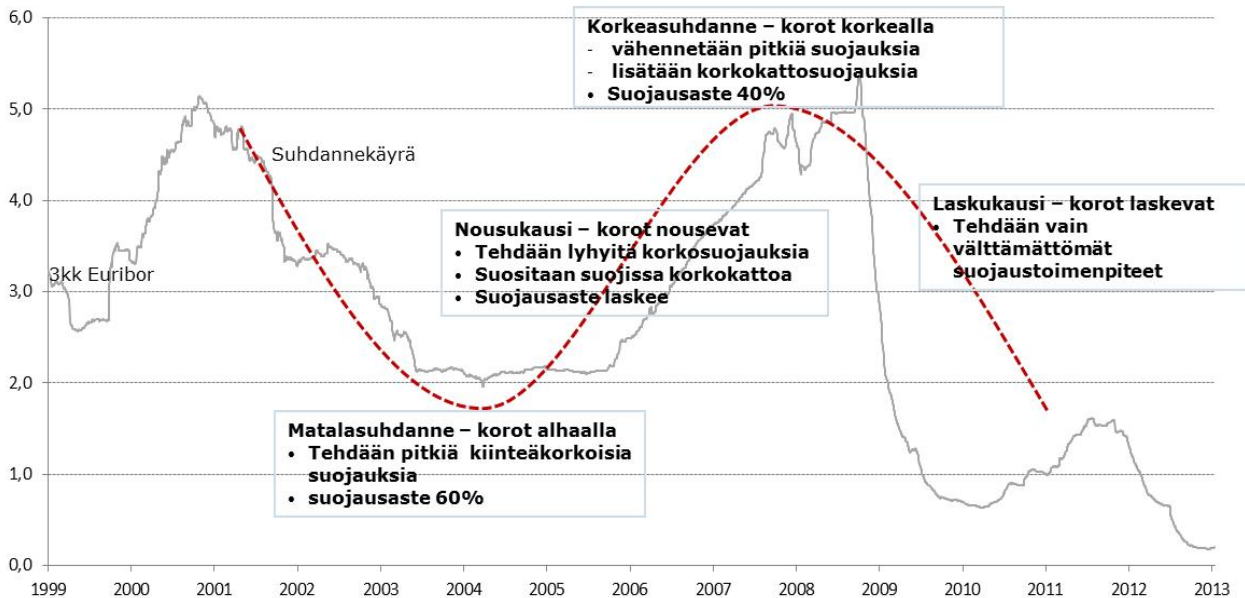
Saatavuusriski realisoituu pitkäaikaisen rahoituksen hinnan noustessa ja rahoituksen saatavuuden heikentyessä. Saatavuusriskiä hallitaan rahoitusvaihtoehtoja monipuolisesti hyödyntämällä.

Jälleenaohitusriskiä hallitaan kassasuunnittelulla, laina-aikoja hajauttamalla ja pidentämällä. Pitkät laina-ajat lisäävät kassavirtojen ennustettavuutta, mutta nostavat kustannuksia, joten optimaalinen rahoitus rakentuu edullisemmasta lyhytaikaisesta ja kalliimmasta pitkäaikaisesta rahoituksesta. Jälleenaohitusriskiä pienennetään myös riittäväillä kassavaroilla, joilla turvataan maksuvalmius kaikissa olosuhteissa vähintään yhden kuukauden kassamenoja vastaavaksi.

Jälleenaohitusriskiä jää kuitenkin aina avoimeksi, eikä sitä ole taloudellisesti järkevää poistaa kokonaan, sillä pelkästään pitkän rahoituskannan ylläpitäminen on kustannuksiltaan kallista. Avoin jälleenaohitusriski on pidettävä sellaisella tasolla, joka pystytään hallitsemaan.

2.5. Suojaamisen periaatteet

Rahoituksen hinta-, saatavuus- ja jälleenaohitusriski ovat tasapainoteltavia asioita. Rahoituksen laina-aikajakauman optimaalisella rakenteella turvataan rahoituksen pysyvyys taloudellisesti järkevällä ja tehokkaalla tasolla. Suhdanteiden muuttuessa myös olemassa olevia suojauksia muutetaan tulevaisuuden taloustilanteeseen parhaiten sopivalla tavalla. Alla olevassa kuviossa esitetään periaate suojausten kustannustehokkaasta toteutustavasta.

Talouden syklit ja korot vaihtelevat yhdenmukaisesti yllä esitetyn kuvion mukaan. Kuviossa katkoviiva kuvaa toteutunutta suhdannevaihtelua ja yhtenäinen viiva 3 kuukauden euriboria. Matalasuhdanteessa korot ovat alhaalla ja korkeasuhdanteessa korot ovat vastaavasti korkealla. Suhdanne- ja korkovaihteluiden hyödyntäminen kaavion mukaisesti tarkoittaa sitä, että matalasuhdanteessa, jolloin korot ovat alhaalla, tehdään pitkiä kiinteäkorkoisia suojauksia. Noususuhdanteessa siirrytään pitkistä suojauksista korkokattosuojauksiin. Korkeasuhdanteessa vähennetään pitkiä suojauksia ja lisätään korkokattosuojauksia. Laskusuhdanteessa suojausastetta pienennetään ja tehdään vain välttämättömät suojaustoimenpiteet.

Tavoiteltu korkosuojaus vaihtelee matalasuhdanteen 60 prosentista korkeasuhdanteen 40 prosenttiin. Korkosuojattuja (kiinteäkorkoisia) ovat lainat, joiden korko pysyy muuttumattomana vähintään yhden vuoden ajan. Korkosuojaamattomia (vaihtuvakorkoisia) ovat lainat, joiden korko muuttuu vähintään kerran vuodessa.

2.6. Varainhankinnan ja suojausten raportointi

Varainhankinnasta tiedotetaan kuukausittain kaupunginhallitukselle talousraportoinnin yhteydessä. Kattavampi katsaus varainhankinnasta ja suojauksista annetaan kaupunginhallitukselle kaksi kertaa vuodessa.

Katsaus sisältää:

- laina-aikajakauman
- lainakannan ja muutokset
- lainojen keskikoron
- suojaustilanteen
- arvion nostettavista lainoista
- markkinakatsauksen.

3. SIJOITUSTOIMINTA

3.1. Lähtökohdat

Kuntalain 13 §:n mukaan valtuusto päättää kaupungin sijoitustoiminnan perusteista. Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan toimialaan liittyvää sijoittamista ja kassavarojen sijoittamista.

Kuntaliiton kunnan ja kuntayhtymän sijoitustoiminnan perusteista päättäminen -ohjeen mukaan kunnan sijoitustoiminnan tulee lähtökohtaisesti olla taloudellisesti tuottavaa. Vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sijoituksen reaaliarvon säilyttämistä. Sijoitusten tuoton tulisi kattaa myös sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Sijoitustoiminnassa on otettava huomioon kunnan maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaaminen. Maksuvalmiussuunnitelmalla arvioidaan sijoituksiin käytettävissä oleva rahamäärä ja sijoitusaika. Suunnittelun tarve syntyy kassatulojen ja -menojen eriaikaisesta kertymästä. Sijoitusten likvidiys turvataan instrumenttien jälkimarkkinakelpoisuudella. Sijoitusten rahoittaminen lainanotolla tulee kysymykseen vain toimialaan liittyvissä sijoituksista.

3.1.1. Kassavarojen määritelmä ja tavoitemäärä

Kassaylijäämällä tarkoitetaan varoja, jotka eivät määrittelyhetkellä ole sidottu maksuliikenteen ylläpitoon. Oulun kaupungin kassavarat koostuvat pankkitileillä ja sijoituksissa olevista sekä erillisistä rahastoiduista varoista kuten kehittämisrahaston varoista.

Pankkitileillä olevat varat (=käteisvarat) on keskitetty konsernitilille. Konsernitilillä olevat varat ovat suurimaksi osaksi ”velkaa” Oulun kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhteisöille. Muilla pankkitileillä olevat rahavarat ovat vähäisiä. Pankkitileillä (□ konsernitili) olevien varojen hallinnointi ei sisälly varsinaisiin sijoitustoiminnan periaatteisiin.

Kassavarojen hallinnoinnin ensisijainen tavoite on maksuvalmiuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa. Tavoitteen on, että kassavaroilla turvataan maksuvalmius noin kuukaudeksi. Kuukauden maksuvalmius eli kassavarojen määrä lasketaan talousarviossa olevista peruskunnan menoista.

Kaupungin omistuksessa olevat osakkeet ja osuudet (esim. pääomarahastot) sekä kiinteistöt eivät kuulu sijoitustoiminnan periaatteiden piiriin, vaan niiden osalta sovelletaan kaupunginhallituksen/-johtajan antamia erillisiä toimintaperiaatteita.

3.1.2. Konsernitilivarojen hallinnoinnin periaatteet

Kaupungin pankkitileillä olevien varojen (=käteisvarat) osalta käytössä on konsernitili, joka tehostaa koko konsernin (sis. tytäryhteisöt) pankkitileillä olevien varojen hallintaa ja seurattavuutta. Periaatteena on, että tytäryhteisöt eivät tee erillisiä kassaylijäämien sijoituksia vaan pitävät käteisvaransa konsernitilillä ja saavat niille markkinaehtoisien koron. Tytäryhteisöjen konsernitilillä olevat käteisvarat ovat peruskunnan velkaa tytäryhteisöille. Konsernitili mahdollistaa myös konsernitililimiittien hyödyntämisen tytäryhteisöille. Tytäryhteisöt voivat nostaa konsernitilillä olevat rahansa milloin tahansa (= avistaehto).

Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi käteisvarojen määrä tulee suhteuttaa ennakoitavien kassamenojen mukaan. Käteisvaroilla pyritään turvaamaan maksuvalmius noin kymmeneksi päiväksi (vuonna 2013 n. 40 M€). Kyseisen summan ylittävä osa käteisvaroista voidaan sijoittaa mahdollisemman riskittömästi ja lyhytaikaisesti siten, että sijoitukselle saadaan korkeampi tuotto kuin konsernitilillä.

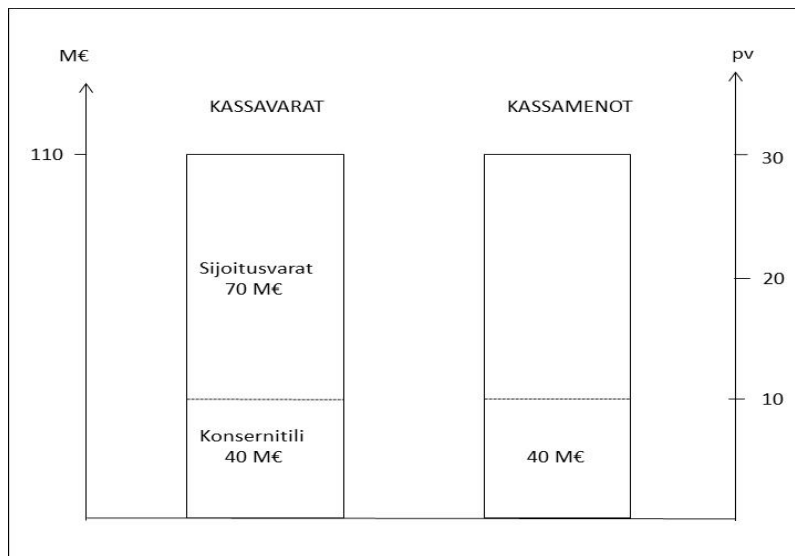
Käteisvaroille on vaikea saada reaalityttöä, joten konsernitilivarat pyritään pitämään ennakoitavien kassamenojen edellyttämällä tasolla, joka selviää kassasuunnittelulla.

3.2. Sijoitustoiminnan periaatteet

3.2.1. Määritelmä ja tavoite

Sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti sijoitettavia varoja ovat ne kassavarat, jotka eivät ole sidottuja päivittäisen (n. 10 päivää) maksuvalmiuden turvaamiseen. Sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti sijoitettavia varoja ovat erillisvarat esimerkiksi henkilöstökassan varat, vahinkorahaston varat, kehittämisrahaston varat. Lisäksi sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti ”sijoitetaan” kassaylijäämät, joilla turvataan kuukauden kassamenojen edellyttämä maksuvalmius kaikissa tilanteissa.

Sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti sijoitettavat kassaylijäämät sijoitetaan turvaavasti ja tuottavasti. Sijoitusten reaaliarvon säilyminen edellyttää vähintään inflaation tasoista tuottoa. Sijoitusten tuottotavoitteena on inflaation ylittäminen kahdella (2) prosentilla. Lisäksi tuottoa tarkasteltaessa huomioidaan varainhankinnan keskiporko.

3.2.2. Omaisuuslajijakauma ja vaihteluvälit

Omaisuuslajijakaumalla voidaan hallita riskitasoa ja hyödyntää markkinatilannetta. Riskiä pienentää varojen hajauttaminen omaisuuslajien välillä (korko/osake/muut sijoitukset) ja omaisuuslajien sisällä.

Alla olevassa taulukossa on esitetty omaisuuslajit, omaisuuslajien neutraalipaino ja omaisuuslajien vaihteluvälit. Omaisuuslajit jaetaan korko-, osake- ja muihin sijoituksiin. Taulukon jälkeen on omaisuuslajikohtaisesti eritelty sijoitusinstrumentit.

Pääpaino sijoittamisessa on korkosijoituksissa 70 %, koska korkosijoituksista saadaan normaaliolosuhteissa vakaa tuotto. Osakesijoitusten osuus on 25 % sijoituksista. Osakesijoituksista saatava tuotto on yli ajan tarkastelussa korkeampi kuin korkosijoitusten tuotto. Muita sijoituksia (5 %) hyödynnetään markkinatilanteen mukaisesti. Eri markkinatilanteissa vaihdellaan omaisuuslajipainotuksia tuottojen maksimoimiseksi riskit huomioiden. Omaisuuslajien vaihteluvälit mahdollistavat esimerkiksi korkosijoitusten painotusten muuttamiset sijoitusalkun sisällä 50 prosentin ja 100 prosentin välillä. Osakesijoitusten vaihteluväli on 0 - 35 prosentin välillä.

Sijoitusinstrumenttien (sijoitustuotteiden) valinnassa suositetaan suoria ja kustannustehokkaita sijoitusratkaisuja ja ne tehdään pääsääntöisesti euromääräisenä. Esimerkiksi aktiivisesti hoidettujen rahastojen hoitopalkkiot ovat yleensä kalliimpia kuin suorien sijoitusratkaisujen kustannukset.

Strukturoiduilla sijoitustuotteilla voidaan mm pienentää pääoman menetykseen liittyvää riskiä pääomaturvan avulla. Pääomaturvalla ei voida kuitenkaan poistaa vastapuoliriskiä.

Omaisuuslaji	Omaisuuslajien neutraalipaino	Omaisuuslajien vaihteluväli
Korkosijoitukset	70 %	50 - 100 %
Osakesijoitukset	25 %	0 - 35 %
Muut sijoitukset	5 %	0 - 15 %

3.2.3. Sijoitusinstrumentit omaisuuslajeittain:

Rahasto, ETF tai strukturoitu sijoitusinstrumentti luokitellaan sijoituksen kohde-etuuden mukaiseen omaisuuslajiin esim. osake-etf luokitellaan osakesijoituksiin.

Harvalla kotimaisella yrityksellä on virallinen luottoluokitus. Perustelluista syistä kotimaisten luokittelemattomien yritysten lainoihin voidaan sijoittaa korkeintaan 1 prosentti per yhtiö ja yhteensä enintään 5 prosenttia salkun arvosta. Yksittäisen sijoituksen osuus koko salkusta saa olla korkeintaan 10 %.

Nopeaan voitontavoitteluun ei pyritä lyhytaikaisen spekulatiivisen sijoitustoiminnan avulla, esimerkiksi päivän sisäistä kauppaa tai johdannaisiin sijoittamista ei harjoiteta.

Korkosijoitukset

- **Rahamarkkinasijoitukset (alle 1v)**
 - tilit
 - talletukset
 - rahamarkkinarahastot
 - muut rahamarkkinainstrumentit
- **Joukkolainat (yli 1v)**
 - suorat joukkolainat
 - yrityslainat ja valtionlainat
 - luottoluokitus sijoitushetkellä investment grade -luokitus (vähintään BBB- eli paremman luottoluokituksen yrityslainat)
 - mikäli luottoluokitus putoaa sijoitusaikana high yield -tasolle (alle BBB-), arvopaperin myynti arvioidaan tapauskohtaisesti markkinahinnan ja luottovastuutapahtuman todennäköisyyden mukaan
 - JVK-rahastot, myös high yield -rahastot
 - vähintään 80 prosenttisesti pääomaturvatut strukturoidut lainat (liikkeellelaskija vähintään BBB-)
 - vakuutusyhtiöiden perustekorkoiset kapitalisaatiosopimukset

Osakesijoitukset

- rahastot, strukturoidut lainat, etf:t
- yhdistelmärahastot
 - luokitellaan varovaisuusperiaatteen mukaan osakesijoituksiksi
- alle 80 prosenttisesti pääomaturvatut strukturoidut lainat
- suorat osakesijoitukset kaupunginhallituksen päätöksellä

Muut sijoitukset

- pääomasijoitukset
- hyödykerahastot
- Hedge-rahastot
- muut vaihtoehtoiset sijoitukset

3.2.4. Varainhoidon periaatteet

Sijoitusvaroja hoidetaan itse ja/tai yhteistyössä varainhoitajien kanssa. Varainhoidon lähtökohtana on sijoitustoiminnan periaatteiden noudattaminen. Sijoitusten hoidolla (varainhoitaja tai itse) pyritään maksimoimaan tuotto sovitulla riskitasolla. Sijoitustuottoja seurataan tuottoraportilta, joka on saatavilla keskitetyllä raportoinnilla. Varainhoidossa hyödynnetään arvostettuja ja tunnettuja varainhoitajia.

3.3. Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Sijoittamiseen liittyvät riskit jaetaan maksuvalmiusriskiin, luotto- ja vastapuoliriskiin, ja markkinariskiin.

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä sitä, että kunnan rahavarat eivät riitä kassamaksuista selviytymiseen. Riskin toteutumisesta aiheutuu viivästyskorkoja ja suunnittelemattoman varainhankinnan lisäkustannuksia.

Hallintakeino:

Maksuvalmiusriskiä hallitaan kassasuunnittelulla, riittävän suurilla ja likvideillä kassavaroilla. Riittävien kassavarojen lisäksi hyödynnetään pankkitili- ja kuntatodistusohjelmalimiittejä.

Maksuvalmiusriskiä alennetaan hajauttamalla sijoitukset määräaikaisiin ja jälkimarkkinakelpoisiin sijoituksiin.

Luotto- ja vastapuoliriski

Luotto- ja vastapuoliriski tarkoittaa, että kunta ei saa takaisin sijoittamaansa pääomaa tai sen korkoa. Luotto- ja vastapuoliriski on huomioitava tuottovaatimusta asetettaessa. Riski toteutuu, mikäli vastapuoli ei suorita sitoumuksen arvon mukaista hintaa.

Hallintakeino:

Luotto- ja vastapuoliriskin todennäköisyyttä alennetaan rajaamalla sijoitukset luottoluokitusten mukaan. Luotto- ja vastapuoliriskin hallitsemiseksi määritellään sallitut sijoituskohteet, niiden riskiluokat ja yksittäisten sijoitusten osuudet. Sijoituskohteet ja riskiluokat on määritelty kohdassa 3.2.3.

Markkinariskit

Markkinariskejä ovat korkoriski, osakesijoitusten hintariski ja valuuttariski.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten aiheuttamaa epävarmuutta sijoituksen tuotossa tai sen arvossa. Korkoriski jakaantuu edelleen tuottoon liittyvään korkovirtariskiin ja sijoituksen arvoon liittyvään hintariskiin. Korkoriski toteutuu korkojen vaihdellessa. Korkojen noustessa korkosijoitusten arvot laskevat, vastaavasti korkojen laskiessa korkosijoitusten arvot nousevat. Myös korkosijoituksen pituus vaikuttaa korkoriskiin.

Korkovirta tietyllä ajanjaksolla koostuu korkotuotoista. Korkovirtariski on suurimmillaan sijoituksissa, joiden korkosidonnaisuusaika on lyhyt. Kiinteäkorkoisissa sijoituksissa kuten määräaikaistalletuksissa ei korkovirtariskiä ole sijoituksen voimassaoloaikana.

Arvopaperisijoituksen hintariskin suuruutta voidaan mitata volatiliteetin eli keskihajonnan tunnusluvulla. Mitä suurempi volatiliteetti, sitä suurempi on sijoituksen tulevaan tuottoon liittyvä epävarmuus. Esimerkiksi osakkeiden kohdalla ajoittain voimakkaat arvон heilahtelut laskevat osakkeen arvoa ja osakkeelle muodostuu hintariski.

Korkoriskiä hallitaan korkovirtariskiä alentamalla siten, että sijoitetaan kiinteäkorkoisiin tai pitkään korkojaksoon sidottuihin korkoinstrumentteihin. Korkosijoitusten markkinariskiä alennetaan hajauttamalla sijoitukset kestoja ja korkojaksoja. Korkosidonnaista markkinariskiä pyritään alentamaan yhdenmukaistamalla sijoitusten ja lainojen korkosidonnaisuusjakaumaa. Instrumenttikohtaista riskiä hallitaan hajauttamalla sijoitukset korko- ja osakesijoituksiin, jotka poikkeavat toisistaan korko- ja hintariskin suhteen. Joukkolainojen ja osakkeiden hintakehitys suhteessa korkojen kehitykseen on yleensä vastakkainen, joten osakkeiden painoa muuttamalla voidaan samanaikaisesti lisätä sijoitussalkun tuottoa ja vähentää riskiä.

Osakesijoitusten hintariski on mahdollinen sijoitettaessa osakemarkkinoille joko suorina osakesijoituksina tai osakerahasto-osuuksina. Osakesijoitusten arvomuutokset voivat olla suuria. Osakesijoituksen hintariski on suurempi kuin joukkovelkakirjalainassa.

Osakesijoittamisen riskiä hallitaan muuttamalla osakesijoitusten suhteellista osuutta pörssin kehitys ja suhdannevaihtelut huomioiden. Keskitetty raportointi mahdollistaa sijoitussalkun reaalitytuottojen ja markkina-arvojen mukaisen sijoitusomaisuuden seuraamisen ja arvioinnin.

Pörssinoteeratuissa indeksirahastoissa (ETF) rahaston arvopaperit ja niiden painoarvot ovat mahdollisimman tarkasti kohdeindeksin mukaisia. ETF-rahastojen hallinnointikustannus on alhainen ja hajautus indeksin mukainen.

Valuuttariski liittyy sijoituksiin, jotka eivät ole euromääräisiä. Esimerkiksi dollarimääräisen sijoituksen arvo laskee, jos dollarin arvo laskee euroon nähden. Valuuttakurssimuutosten ennustaminen on vaikeaa.

Valuuttariskiä hallitaan rajaamalla muiden kuin euromääräisten sijoitusten osuus korkeintaan 10 prosenttiin sijoitusten määrästä. Jos sijoituskohde on muu kuin euromääräinen, valuuttariskiltä voidaan suojautua valitsemalla valuuttariskiltä suojattuja sijoitusinstrumentteja, jos sellaisia on tarjolla.

3.4. Sijoitustoiminnan seuranta ja raportointi

Sijoitustoiminnan tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan talouden raportoinnin yhteydessä kaupunginhallitukselle kuukausittain. Raportoinnissa käytetään sijoitusten markkina-arvoja. Sijoitustoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan vertailuindeksillä, joka koostuu korko- ja osakeindeksin osista. Sijoitusten ajantasainen seuranta on mahdollista keskitetyn raportoinnin avulla.

35%	Euribor 3kk	
35%	iBoxx Eurozone Sovereign	Eurooppalaiset valtionlainat -indeksi
30%	MSCI World (TR)	Länsimaiden pörssien osakeindeksi

3.5. Vastuut ja valtuudet

Sijoitustoiminnan periaatteet	Kaupunginvaltuusto
Sijoitustoiminnan vuosisuunnitelma	Kaupunginjohtaja
Varainhoito- ja muut sopimukset	Kaupunginjohtaja tai määräämänsä
Yksittäiset sijoituspäätökset	Kaupunginjohtaja tai määräämänsä

3.6. Sijoitustoiminnan periaatteiden päivitys

Sijoitustoiminnan periaatteet päivitetään valtuustokausittain.

4. EETTISET PERIAATTEET

Kaupunki on sitoutunut noudattamaan ja edellyttämään varainhoitajilta esimerkiksi YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattamista (United Nations Principles for Responsible Investment, UNPRI).

Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattamisen tavoitteena on, että taloudellisten tekijöiden lisäksi huomioidaan ympäristövastuu-, yhteiskuntavastuu- ja hallintotapaan liittyvät asiat (ESG-asiat = Environment, Social ja Government). Lisäksi tavoitteen on raportoida vastuullisen sijoittamisen toteutumisesta yrityksittäin, toimialoittain, maittain, maantieteellisten alueiden mukaan, varainhoitajittain ja omaisuusluokittain.